

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3355/2021. (VII. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.386./2018/13. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók 2020. december 10-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2021. február 17-én benyújtott indítvány-kiegészítésükben kérték a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.386./2018/13. számú részítélete, a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.431/2017/5. számú részítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 66.P.22.026/2016/58. számú rész-közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleményük szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az egyik indítványozó egy megbízási díj megfizetése iránti polgári per (II. rendű) felperese, a másik pedig ugyanezen per – a felperesek pernyertessége érdekében perbe lépő – beavatkozója volt. Az indítvány alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] A per I. rendű felperese egy ügyvédi iroda mint jogi személy volt, mely később perbeli követelését a II. rendű felperesre, az egyik későbbi indítványozóra, az ügyvédi iroda ügyvédjére mint természetes személyre engedményezte. Az ügyvédi iroda még 1999-ben bérleti szerződést kötött az alperessel, mely szerint az ügyvédi iroda havi 50 000 Ft bérleti díjat fizet egy helyiségért, továbbá ugyanakkora díj ellenében havi nyolc alkalommal jogi tanácsot ad az alperesnek. A felperesek állítása szerint e bérleti szerződést 2000 áprilisában úgy módosították, hogy a felek az alperesi perbeli képviseletre külön megállapodást kötnek, és az I. rendű felperest minden ilyen esetben pernyertessége esetén megbízási díjként a pertárgy értékének 10%-a illeti meg, ha az ügyvédi iroda kizárólagosan képviseli a perben az alperest. Ha az alperes nem fizeti meg a munkadíjat, az I. rendű felperes megszerzi az általa bérelt helyiség tulajdonjogát; ha pedig a munkadíj e helyiség forgalmi értékét meghaladja, a szerződésben feltüntetett két másik lakás tulajdonjogát is megszerzi. A jogvita alapjául szolgáló peres eljárásban az I. rendű felperes képviselte az alperest, azonban nem kizárólagos jelleggel, mivel abban az ügyben egy másik ügyvéd is eljárta. A peres eljárás sikerrel végződött, így az I. rendű felperes követelte az alperestől 220 000 000 Ft megfizetését. Az alperes nem ismerte el a szerződésmódosítás érvényességét, ezért az ügyvédi iroda bírósághoz fordult, kérve a törvényszéktől a kereseti kérelem szerinti 220 000 000 Ft, valamint annak kamatainak megfizetését, ennek meg nem történte esetére pedig a szerződésmódosítás szerinti ingatlanok tulajdonba adását.
- [4] A Fővárosi Törvényszék 66.P.22.026/2016/58. számú rész-közbenső ítéletével megállapította, hogy a szerződésmódosítás érvényesen nem jött létre, így az arra alapított, tulajdonjog iránti keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság négy különböző szakértő szakvéleménye alapján azt állapította meg, hogy a szerződésmódosítás tartalmazó, két lapból álló okirat első és második oldala két külön nyomtatón, különböző betűtípusokkal,

és egymástól eltérő papírra készült. A szakértők egyetértettek abban, hogy az okirat vagy annak lapjainak nyomtatáskori dátuma nem állapítható meg. A felek szerződési akarata az okirat első oldalán található, amit a felek nem írtak alá. Ezek miatt az okiratról nem tűnik ki, hogy annak egésze a felek egyező szerződéses akarata lenne, és ezt a felperesek más bizonyítékokkal sem kísérelték meg bizonyítani. Ennek alapján a pertárgyérték 10%-ának megfelelő megbízási díjra és a tulajdonjog átadására vonatkozó szerződés akarategység hiányában nem jött létre, ezért a törvényszék a keresetet ebben a tekintetben elutasította. Mivel azonban a felperesi ügyvédi iroda valóban rendelkezett szabályszerű ügyvédi meghatalmazással, és kifejtett perbeli jogi képviselési tevékenységet, így ügyvédi munkadíjra igényt tarthat. Ennek mértékét – figyelemmel arra is, hogy a beadványokat nem ő írta, hanem a másik ügyvéd, és a tárgyalási napoknak is csak egy részén jelent meg, érdemben azonban a másik ügyvéd vitte a pert – az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) szerinti mérték (22 200 000 Ft) felében, 11 100 000 Ft-ban állapította meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmeket nem találta megalapozottnak.

- [5] Az összes perbeli érdekelt fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.431/2017/5. számú részítéletével az elsőfokú bíróság rész-közbenes ítéletét részítéletnek tekintette, azt részben megváltoztatta, az I. rendű felperes keresetét elutasította, a II. rendű felperes részére járó marasztalást 8 500 000 Ft-ra és ennek késedelmi kamataira leszállította. Az ügyvédi munkadíj iránti keresetet ezt meghaladóan elutasította, a szerződésmódosítás létrejöttére vonatkozó ítéleti megállapítást mellőzte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az ítéleti indokolás szerint az I. rendű felperes a megbízási díj iránti követelését már az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően engedményezte a II. rendű felperesnek, így az I. rendű felperes perbeli legitimációja megszűnt. Mivel az IM rendelet és az abban megállapított ügyvédimunkadíj-mérték az alapperben pernyertes felperes és peresztes alperes viszonyára vonatkozik, nem pedig a felperes és jogi képviselője viszonyára, ezért annak rendelkezései az alapper felperese (jelen panasz alapjául szolgáló per alperese) és az alapper felperesének jogi képviselője (jelen panasz alapjául szolgáló per felperese) kapcsolatában nem alkalmazható. Az IM rendelet ráadásul 2003 óta hatályos, az azt követően indult perekben alkalmazható; a jelen jogvita alapjául szolgáló eredeti per azonban még 2001-ben indult.
- [6] Az ítéltábla tartalmilag osztotta a törvényszék álláspontját abban a kérdésben, hogy a szerződésmódosítás nem jött létre, azonban az erre vonatkozó ítéleti megállapítást mellőzte, és e megállapítást csak az indokolás részeként hagyta meg. A per érdemi kérdésében egyetértett a törvényszékkel, és kimondta, hogy a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a szerződésmódosítás létrejött, ezt azonban nem tette meg. Nem annak van tehát jelentősége, hogy mennyire életszerű vagy életszerűtlen két különböző nyomtatóval, két különböző lapra különböző betűtípusokkal szerződést nyomtatni, hanem annak, hogy a szerződéskötés (a módosítás) megtörténte bizonyítható-e. Jelen perben a felperes nem bizonyította hitelt érdemlően a szerződésmódosítás létrejöttét, így a bizonyítatlanság a terhére esik. Abban is egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy az IM rendelet nem alkalmazható ugyan, de az ügyvédi megbízási díj létrejött, és megbízási díj jár; ennek a törvényszék által megállapított mértékét azonban túlzónak találta, és azt, figyelemmel az elvégzett munka mennyiségére, a jogi képviselő nagyobb részét ténylegesen ellátó másik ügyvéd számára megítélt díjjal azonos összegre, 8 500 000 Ft-ra leszállította.
- [7] A jogerős döntéssel szemben a felperesek és a felperesi beavatkozó felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be; a Kúria azonban azokat nem találta megalapozottnak, és a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta. Azokat a hivatkozásokat, amelyek esetében a felperesek nem jelölték meg a konkrét jogszabályi rendelkezést, amelyet állításuk szerint a jogerős döntést hozó ítéltábla megsértett, a Kúria érdemben nem vizsgálta. Érdemi vizsgálat alapján mondta ki ellenben, hogy – egyetértve az első- és a másodfokú bírósággal – a szerződésmódosítás erre vonatkozó sikeres felperesi bizonyítás hiányában érvényesen nem jött létre; hogy a kereseti követelés engedményezését követően az I. rendű felperesnek nincs aktív perbeli legitimációja, keresetossági joga; hogy a felperesek keresetei alapján csak részítélet meghozatalának volt helye, közbenes ítélet meghozatalának nem; valamint hogy a pernyertes fél és annak jogi képviselője vonatkozásában az IM rendelet nem alkalmazható.
- [8] 3. Az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a támadott döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleményük szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével. Kérték azt is, hogy a támadott kúriai döntést „olyan iránymutatással” semmisítse meg az Alkotmánybíróság, „hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozat hozatalát rendelje el”. Kérték továbbá a támadott döntés végrehajtásának felfüggesztését is.

- [9] Érvelésük szerint a jogerős ítélet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás-hoz való joguk részét képező bírósághoz fordulás jogát, az indokolt döntéshez való jogot, valamint az „önkényes bírói mérlegelés” tilalmát, továbbá ezekkel összefüggésben egyúttal az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogukat sértette. Tételesen kifejtik egyet nem értésüket a felülvizsgálati döntéssel. Vitatják a megállapított tényállást, a szerződés létre nem jöttét, a bizonyítási teher elosztásának módját, továbbá a szakértői véleményekből levont bírói következtetéseket. Utóbbi körben kifejtik, hogy az okirat két lapja szerintük azonos technikai körülmények között született, így azt érvényesnek kellett volna elfogadni, és ennek alapján megállapítani a jogkövetkezményeket; szerintük nincs jelentősége annak, hogy az okirat két nyomtatón készült, más papírra nyomtatták, és különböző betűtípusokkal. Sérelmezik azt is, hogy a konkrét jogszabályi rendelkezésre való hivatkozás hiányában állított jogsértéseket a Kúria érdemben nem vizsgálta, így nem is indokolhatta azok elutasítását; szerintük ha a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történik hivatkozás a jogszabálysértés tényére (és állítják, hogy helyesen történt), akkor pusztán ezen okból a felülvizsgálati kérelem nem utasítható el, és az elutasítást érdemben indokolni kell. Hasonlóan nem indokolta a Kúria, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos normákat, melyek véleményük szerint a pernyertességüket eredményezték volna, de melyeket nem hivatkoztak megfelelően, miért nem alkalmazta. Összességében az indítványozók szerint „az érdemi vizsgálat csakis azzal az eredménnyel végződhetett volna, csakis azzal az eredménnyel kell járjon, hogy a perbeli Bérleti Szerződés 2. számú Módosításának létrejöttét és annak ekként érvényes mivoltát a Kúria megállapítja, így az indítványozót az abban foglaltak szerint megilleti a fővárosi perre a két lakást illető tulajdoni jog, a továbbfolyó eljárásban a vidéki perekben a 10%-os sikerdíj, és a PKKB-s ügyben másodfokon az ítéletet megváltoztatva az ottani felperes keresetét elutasítja a másodfokú bíróság, mivel az érvényesen létrejött 2. számú módosítás alapján az indítványozó felperes egészen addig tarthatja térítésmentesen birtokban a bérleményt, amíg az alperes a megbízási díjat teljes egészében ki nem fizeti számára”.
- [10] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog sérelmével kapcsolatos érvelés mindössze annyi, hogy „a peresztelesség befolyásolta a perköltség-teljesítési kötelezettséget, a vagyoni hátrány (elmaradt megérdemelt kártérítés) pedig sérti a tulajdonhoz való jogot”. Egyéb, önálló alkotmányjogi érvelést a panasz a tulajdonhoz való joggal összefüggésben nem tartalmaz. A XV. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben pedig az indítvány semmilyen érvelést nem tartalmaz.
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteneti jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [12] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítvány nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, így az e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt feltételnek.
- [13] Az indítványozók a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában továbbá alkotmányjogi panaszukban egyrészt a bíróságok által megállapított tényállást, másrészt a levont jogi következtetéseket kifogásolják. Mivel az indítvány a bírósági döntések tartalmi kritikáját, illetve a bírósági bizonyításfelvétel és bizonyítékértékelés, illetve az eljárás jogszabályok bírósági értelmezésének kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [14] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése, beleértve az eljárás rendelkezések értelmezését is, a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

- [15] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.386./2018/13. számú részítélete, a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.431/2017/5. számú részítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 66.P.22.026/2016/58. számú rész-közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította. A visszautasításra tekintettel a felfüggesztés iránti kérelemről külön nem kellett rendelkezni.

Budapest, 2021. július 12.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2049/2020.

